

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 346/2025-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Martinom Jankovičom, Železničná 257/19, Revúca, proti uzneseniu Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 17C/12/2023-287 z 21. februára 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 1. apríla 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a základného práva vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy uznesením okresného súdu o čiastočnom vyhovení jeho sťažnosti a o zmene výroku o výške trov konania a o zamietnutí zvyšku jeho sťažnosti označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. V spore vedenom na okresnom súde sa sťažovateľ domáhal proti žalovanej Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, zaplatenia sumy 7 973,29 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % zo sumy 7 973,29 eur od doručenia žaloby do zaplatenia. Okresný súd rozsudkom č. k. 17C/12/2023-164 z 5. januára 2024 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť sťažovateľovi 2 000 eur s úrokom z omeškania vo výške

9,25 % ročne zo sumy 2 000 eur od 25. septembra 2023 do zaplattenia a vo zvyšnej časti žalobu zamietol a sťažovateľovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu z priznanej náhrady. Na základe odvolania žalovanej Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 17Co/29/2024-224 z 18. septembra 2024 zmenil rozsudok okresného súdu v časti o čiastočnom vyhovení žalobe tak, že v časti úroku z omeškania vo výške 9,25 % ročne zo sumy 2 000 eur od 25. septembra 2023 do zaplattenia žalobu zamietol, žalovanej uložil povinnosť nahradiť sťažovateľovi trovy konania o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy a sťažovateľovi uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania o nároku na úrok z omeškania vo výške 9,25 % ročne zo sumy 7 973,29 eur od 4. septembra 2023 do 18. septembra 2024.

3. Žalovaná si uplatnila náhradu trov konania vo výške 19,55 eur, keďže jej vznikli výdavky súvisiace s cestou na pojednávanie 12. decembra 2023 vo výške 222,20 eur a jej percentuálny úspech vo veci bol 8,78 %.

4. Okresný súd uznesením z 18. decembra 2024 vydaným vyšším súdnym úradníkom rozhodol o výške náhrady trov konania tak, že (I.) žalovaná je povinná nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 235 eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 1 241,03 eur a že (II.) sťažovateľ je povinný nahradiť žalovanej trovy konania vo výške 222,20 eur. Uviedol, že pri rozhodovaní o výške trov je viazaný rozsudkom krajského súdu, ktorým bol žalovanej priznaný nárok na náhradu trov konania v časti, v ktorej bola úspešná, v plnom rozsahu. Naopak, vyčíslenie trov konania, v ktorom si žalovaná nesprávne krátila vzniknuté trovy, nie je pre súd záväzný.

5. Proti výroku II tohto uznesenia sťažovateľ podal sťažnosť najmä z dôvodu, že žalovanej boli trovy konania priznané nad rámec toho, čo si uplatnila (zásada *ne ultra petitem*, dispozičný princíp civilného konania), a že zástupkyňa žalovanej sa 12. decembra 2023 zúčastnila na okresnom súde dvoch pojednávaní a cestovné výdavky mali byť preto krátené na polovicu.

6. Napadnutým uznesením okresný súd čiastočne vyhovel sťažnosti sťažovateľa a zmenil uznesenie vyššieho súdneho úradníka tak, že sťažovateľ je povinný nahradiť žalovanej trovy konania vo výške 55,55 eur, a vo zvyšnej časti sťažnosť zamietol. Poukázal na právoplatnosť rozhodnutia krajského súdu, ktorý nepovažoval za vhodné priznať strane sporu, ktorá mala vo vzťahu k celému predmetu konania prevažný úspech, nárok na náhradu trov konania v pomernej časti, ale každej zo strán priznal 100 % náhradu trov konania vo vzťahu k určitému predmetu konania a na jeho povinnosť z tohto rozhodnutia vychádzať. Vyhodnotil ako dôvodnú námietku, že zástupkyňa žalovanej sa v jeden deň zúčastnila dvoch pojednávaní, a konštatoval, že žalovanej vznikli v predmetnom konaní cestovné výdavky len vo výške 111,10 eur. Zároveň prihliadol na to, že tieto výdavky jej vznikli v súvislosti s nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy (ohľadom ktorého žalovanej náhrada trov konania nepatrí), ako aj v súvislosti s nárokom na náhradu úrokov z omeškania (ohľadne ktorého jej náhrada trov patrí). Uzavrel preto, že žalovanej vznikli trovy len v rozsahu jednej polovice cestovného pripadajúceho na toto súdne konanie, t. j. vo výške 55,55 eur. Ďalej uviedol, že z podania žalovanej (vyčíslenia trov) je zrejmé, že sa nerozhodol uplatniť si len časť trov konania, ktorých náhrada mu patrí, ale nesprávne si vyložil rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania a bol toho názoru, že si nemôže uplatniť viac ako 8,8 % z trov. Za týchto okolností podľa jeho názoru súd nerozhodol v rozpore s vôľou strany sporu, keď jej priznal viac ako 19,55 eur, ale určoval výšku trov podľa obsahu spisu. Je toho názoru, že vôľou žalovanej bolo,

aby jej sťažovateľ nahradil taký podiel cestovného, aký jej v zmysle rozhodnutia krajského súdu o nároku patrí, len si tento podiel nesprávne určila.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Z odôvodnenia ústavnej sťažnosti možno vyabstrahovať kľúčové námietky sťažovateľa, na ktorých zakladá porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru).

8. Zmätočnosť napadnutého uznesenia vzhliada sťažovateľ v tom, že napriek tomu, že podal sťažnosť výlučne proti výroku II uznesenia vydaného vyšším súdnym úradníkom, okresný súd ho nezmenil iba v tomto výroku, ale formulácia napadnutého uznesenia môže viesť k názoru, že ho zmenil ako celok (teda aj v časti priznanej náhrady trov konania sťažovateľovi).

9. Za nosnú ústavný súd považuje námietku prekročenia návrhu žalovanej na náhradu trov konania. Podľa sťažovateľa nemôže okresný súd dotvárať vôľu žalovanej v rozpore s jej prejavom, a tým zároveň znevýhodňovať druhú stranu sporu. V okolnostiach prejednávanej veci pritom nešlo o vyčíslenie trov konania vyplývajúcich z obsahu spisu, keďže žalovaná súdu predložila vyčíslenie trov konania (cestovného), ktoré si výslovne uplatnila vo výške 19,55 eur. Okresný súd, rešpektujúc zásadu nemožnosti rozhodnúť *ultra petitem* a v súlade s dispozičným princípom, nemohol žalovanej priznať náhradu trov konania vo výške 220,20 eur ani 55,55 eur. Sťažovateľ pripomína, že k rozhodovaniu o náhrade trov konania obdobne pristupuje aj samotný ústavný súd. Dodáva, že pri zohľadnení duplicity vyúčtovania cestovného by mal okresný súd žalovanej priznať náhradu trov konania iba vo výške 9,78 eur. Odôvodnenie samotnej výšky priznanej náhrady trov konania žalovanej (55,55 eur) sťažovateľ zároveň považuje za nepreskúmateľné a nelogické.

10. Sťažovateľ okrem toho namieta, že vyjadrenie žalovanej k jeho sťažnosti mu bolo doručené až spolu s napadnutým uznesením, čím okresný súd porušil princíp kontradiktórnosti konania (rovnosť zbraní), keďže mu bolo znemožnené na predmetné vyjadrenie reagovať či sa s ním oboznámiť. V tejto súvislosti odkazuje na ustálenú judikatúru ústavného súdu (týkajúcu sa nedoručenia sťažnosti) a dožaduje sa aj vyslovenia porušenia základného práva na rovnosť účastníkov konania (čl. 47 ods. 3 ústavy) a základného práva vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom (čl. 48 ods. 2 ústavy).

11. Napadnutým uznesením, ktoré sa dotýka nároku sťažovateľa na náhradu trov konania v konkrétnej výške, a preto má potenciál zasiahnuť do jeho majetkovej sféry, okresný súd porušil nielen už označené práva sťažovateľa, ale aj jeho základné právo vlastniť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu).

12. Vo vzťahu k prípadnej aplikácii princípu *ratione valoris* sťažovateľ poukazuje na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Kľačanová proti Slovenskej republike, resp. na nález sp. zn. IV. ÚS 123/2023, v zmysle ktorého ústavný súd pristúpil k prieskumu napriek sume 39 eur. Sporné kritérium bagateľnosti má svoj význam len ako podporný, nie hlavný a jediný argument odmietnutia ústavnej sťažnosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietaný postup okresného súdu pri rozhodovaní o výške trov konania nerešpektujúci zásadu *ne ultra petitem*, ako aj zmätočnosť a nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia a nedoručenie vyjadrenia protistrany k sťažnosti.

14. Ústavný súd už opakovane vyslovil, že spor o náhradu nákladov konania nedosahuje spravidla sám osebe intenzitu zakladajúcu porušenie základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Preto k problematike nákladov konania (vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej) pristupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného výroku o nákladoch konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (porov. napr. I. ÚS 60/2025, I. ÚS 355/2022, II. ÚS 398/2024, III. ÚS 546/2023).

15. Ústavný súd už v minulosti rozhodol o porušení práv sťažovateľov aj rozhodnutiami všeobecných súdov v druhej fáze rozhodovania o výške trov konania, napríklad v prípadoch nerešpektovania príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) (I. ÚS 90/2024, I. ÚS 119/2012, II. ÚS 536/2018), keď výrok uznesenia o výške trov nekorešpondoval s výrokom o nároku na náhradu trov konania (IV. ÚS 513/2018) a napr. aj v prípade moderácie podľa § 257 Civilného sporného poriadku (ďalej aj „CSP“) v tejto fáze rozhodovania (III. ÚS 544/2023).

16. K nutnosti pristúpiť k využitiu svojho kasačného oprávnenia však ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia nedospel.

17. Je pravdou, že judikatúra ústavného sa vo vzťahu k určeniu výšky trov konania prikláňa k uplatňovaniu zásady *ne plus petitem*, a to nie len pri vlastnom rozhodovaní o náhrade trov konania pred ústavným súdom, ale aj pri posudzovaní uznesení všeobecných súdov (pozri napr. II. ÚS 538/2020, III. ÚS 431/2024, IV. ÚS 394/2020, II. ÚS 354/2023). Ústavný súd však zároveň pripúšťa, že z ústavnoprávneho hľadiska odrážajúceho požiadavky základného práva na súdnu ochranu môžu v určitých prípadoch popri sebe obstať dokonca aj dve rozhodnutia všeobecného súdu vyhodnocujúce parciálnu procesnú otázku v obdobných skutkových okolnostiach úplne odlišne. Inými slovami, ľudskoprávna korektnosť rozhodnutia všeobecného súdu nemusí byť v každom prípade identifikovaná výlučne s jediným do úvahy prichádzajúcim riešením. Priestor na uplatnenie tohto názoru nadobúda osobitú šírku práve pri rozhodovaní otázok, ktoré meritórny spor skôr procesne dopĺňajú (napr. trovy konania), než by tvorili jeho materiálnu súčasť (I. ÚS 580/2024).

18. V posudzovanom prípade ústavný súd postrehol ústretový prístup okresného súdu pri priznaní náhrady trov konania (cestovných nákladov) žalovanej. Zároveň však berie do úvahy, že cestovné výdavky boli žalovanou pri uplatnení náhrady trov vyčíslené v plnej výške, no tá vlastnou interpretáciou výroku o nároku na náhradu trov konania dospela k záveru o potrebe ich percentuálneho vyjadrenia. Okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že pri svojom rozhodovaní uprednostnil preňho záväzný právoplatný výrok krajského súdu o nároku

na náhradu trov pred „nezáväzným“ vyčíslením týchto trov. Zároveň z odôvodnenia možno vypožorovať aj jeho úvahu o konkrétnej priznanej výške trov, keď prihliadol na to, že vyčíslenie nezohľadnilo skutočnosť, že právna pomoc sa týkala konania ako takého, no žalovaná bola „úspešná“ len v časti nároku (úroku z omeškania). Ústavný súd už vyslovil, že ani kontroverzný názor, s ktorým možno aj nesúhlasiť, ak je riadne odôvodnený, nemá intenzitu ústavného porušenia (II. ÚS 354/2023). Zároveň z okolností prejednávanej veci nie je možné usudzovať, že okresný súd namietaným spôsobom pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania postupuje opakovane, resp. spravidla, čím by nadobudol takýto jeho postup všeobecne neakceptovateľnú dimenziu (*a contrario* IV. ÚS 123/2023). Pri posudzovaní intenzity namietaného zásahu do základných práv sťažovateľa nemožno opomenúť ani samotnú sumu priznaných trov konania (55,55 eur) oproti podľa sťažovateľa správne vyčísleniu vo výške 19,55 eur, resp. 9,78 eur.

19. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd konal v medziach svojej právomoci, rešpektujúc právoplatné rozhodnutie v prvej fáze rozhodovania o nároku na náhradu trov konania, jeho úvahy nie sú nelogické, a preto ich považuje za ústavne akceptovateľné. Z ústavnej sťažnosti zároveň nevyplýva, že výrok krajského súdu o nároku na náhradu trov sťažovateľ napadol mimoriadnym opravným prostriedkom, Civilný sporový poriadok pritom rozlišuje medzi rozhodovaním o nároku na náhradu trov konania a rozhodovaním o výške náhrady trov konania.

20. K námietke zmätočnosti výroku napadnutého uznesenia ústavný súd pripomína, že už v náleze sp. zn. II. ÚS 576/2013 z 24. júla 2014 vyslovil, že výrazom snahy o vyvázenie práva na rozhodovanie podľa relevantnej právnej normy na jednej strane a práva na právnu istotu založenú právoplatným súdnym rozhodnutím bol § 164 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý umožňoval súdu opraviť v rozhodnutí aj bez návrhu chyby v písaní, počítaní a iné zrejme nesprávnosti. Judikatúra všeobecných súdov (sp. zn. 10 MOboV 11/2010), ako aj ústavného súdu (sp. zn. I. ÚS 206/2013) akceptovala opravu výroku, ktorý bol jednoznačne krytý odôvodnením príslušného súdneho rozhodnutia. Keďže znenie § 224 CSP je v relevantnej časti identické so znením § 164 OSP, tieto závery platia naďalej aj za účinnosti Civilného sporového poriadku. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd napríklad v uznesení č. k. II. ÚS 570/2018-16 zo 6. decembra 2018 vyslovil, že § 224 CSP poskytuje sťažovateľovi účinný právny prostriedok nápravy – návrh na opravu chýb v písaní, počítaní a iných zrejmych nesprávnosti, ktorým sa môže domáhať preskúmania zákonnosti (správnosti) znenia výrokovej časti uznesenia, a umožňuje mu dosiahnuť účinnú nápravu vzhľadom na právomoc súdu v prípade, že dospeje k záveru o zrejmej nesprávnosti slovného znenia výrokovej časti svojho rozhodnutia, túto nesprávnosť odstrániť vydaním opravného uznesenia (porov. I. ÚS 127/2024).

21. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta aj porušenie práv podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 48 ods. 2 ústavy tým, že mu okresný súd nedoručil pred svojím rozhodnutím o výške náhrady trov konania vyjadrenie žalovanej k jeho sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka.

22. Ústavný súd v tejto súvislosti odkazuje na záver vyjadrený v aktuálnom uznesení č. k. III. ÚS 196/2025-20 z 9. apríla 2025, podľa ktorého ak vo svojom skoršom rozhodnutí vo veci sp. zn. III. ÚS 220/2018 dospel k záveru, že princíp kontradiktórnosti nachádza uplatnenie aj v konaní o sťažnosti, pričom z dôvodu jeho nerešpektovania v danej veci vyslovil porušenie práv, týkalo sa to závažnejšieho pochybenia spočívajúceho v nedoručení samotnej sťažnosti protistrane, čo determinuje vyššiu intenzitu zásahu do práv protistrany než v práve prejednávanom prípade,

pretože protistrana by *de facto* nemala informáciu o tom, že sťažnosť bola podaná a že konanie o nej prebieha. V dôsledku toho by nemala žiadnu možnosť sa k nej vecne vyjadriť. V predmetnej veci však išlo o vyjadrenie žalovaného a intervenienta k sťažnosti sťažovateľa, pričom obe strany sporu vrátane intervenienta mali vedomosť o rozhodovaní okresného súdu o výške trov konania, ako aj o prebiehajúcom sťažnostnom konaní. Nedoručenie vyjadrení žalovaného a intervenienta sťažovateľke zásadným spôsobom neporušilo zásadu kontradiktórnosti konania. Ústavný súd zároveň dodal, že vo svojej ústavnej sťažnosti sťažovateľka iba v abstraktnej rovine namietala porušenie zásady kontradiktórnosti konania, a to bez toho, aby bližšie špecifikovala, aké ďalšie relevantné argumenty (okrem tých, ktoré už uviedla v samotných sťažnostiach proti uzneseniam vyššej súdnej úradníčky) potenciálne mohla a chcela uviesť na podporu svojho názoru. Námietku sťažovateľky o porušení zásady kontradiktórnosti konania preto ústavný súd vyhodnotil ako neodôvodnenú jej ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú (porov. III. ÚS 196/2025).

23. V okolnostiach sťažovateľovej veci ústavný súd na uvedenom prístupe zotrváva, a to najmä s prihliadnutím na skutočnosť, že samotné odôvodnenie napadnutého uznesenia neobsahuje žiadne skutočnosti z vyjadrenia žalovanej.

24. Ústavný súd tak dospel k záveru, že sťažovateľom uplatnené sťažnostné námietky nie sú dôvodné, preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. mája 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu